

**MAGYAR NYELV
ÉS IRODALOM****EMELT SZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA****2006. május 8. 8:00**

Az írásbeli vizsga időtartama: 240 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI MINISZTERIUM

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Ossza be a 240 percet úgy, hogy minden feladatra legyen elég ideje!

Figyeljen a feladatokban adott szempontokra!

Építse be mondanivalójába ismereteit, olvasmányélményeit! Fogalmazzon meg önálló véleményt!

Gondosan szerkessze meg fogalmazását, és ügyeljen a helyesírássra! Ha bizonytalan, használja a helyesírási szótárt!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor

Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget, majd válaszoljon a kérdésekre!

Petőfi Sándor: Az apostol (részlet)

„A szőlőszem kicsiny gyümölcs,
Egy nyár kell hozzá mégis, hogy megérijék.
A föld is egy gyümölcs, egy nagy gyümölcs,
S ha a kis szőlőszemnek egy nyár
Kell, hány nem kell a nagy gyümölcsnek,
Amíg megérik? Ez belékerül
Évezredek vagy talán évmilljomokba,
De bizonyára meg fog érni egykor,
És azután az emberek belőle
Világvégeig lakomázni fognak.
A szőlő a napsugaraktul érik;
Míg édes lett, hány napsugár
Lehelte rája élte melegét,
Hány százezer, hány milljom napsugár?...
A földet is sugárok érlelik, de
Ezek nem nap sugárai, hanem
Az embereknek lelkei.
Minden nagy lélek egy ilyen sugár, de
Csak a nagy lélek, s ez ritkán terem;
Hogyan kívánhatnók tehát, hogy
A föld hamar megérijék?...
Érzem, hogy én is egy sugár vagyok,
Amely segíti a földet megérni.
Csak egy nap tart a sugár élete,
Tudom, hogy amidőn megérkezik
A nagy szüret,
Akkorra én már rég lementem,
S parányi művemnek nyoma
Elvész az óriási munka közt,
De életemnek a tudat erőt ad,
Halálomnak pedig megnyúgovást,
Hogy én is, én is egy sugár vagyok! –
Munkára hát,
Föl a munkára lelkeim!
Ne légyen egy nap, egy perc elveszítve,
Nagy a föladat, az
Idő röppül, s az
Élet rövid. –
Mi célja a világnak?
Boldogság! S erre eszköz? A szabadság!

*Petőfi Sándor
(1823–1849)*

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szabadságért kell küzdenem,
Mint küzdtek érte oly sokan,
És hogyha kell, elvérzenem,
Mint elvérzettek oly sokan!
Fogadjatok, ti szabadság-vitézek,
Fogadjatok szent sorotok közé,
Zászlótokhoz hűséget esküszöm,
S hahogy véremlen lesz egy pártütő csepp,
Kiontom azt, kifreccsentem belőlem,
Habár szivemnek közepén lesz is!"
(Pest, 1848. [július–szeptember])

1. A mű egyik méltatója szerint „Az *apostol* [...] a költő eszméinek szótára”. Nevezze meg azokat az ideológiai-politikai eszméket, amelyek irányítják a főhős törekvéseit! Legalább négy problémakört említsen!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4 pont	
--------	--

2. Nevezzen meg három olyan Petőfi-alkotást, amely *Az apostol*hoz hasonló eszméket hirdet!

.....

.....

.....

3 pont	
--------	--

3. Az irodalmi köztudat az idézett monológot „szólószem-hasonlatként” emlegeti. Fejtse ki véleményét a költői képsor elemzésével arról, hogy stilisztikai szempontból helytálló-e a megállapítás!

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

6 pont	
--------	--

4. A közölt monológot az írásjelek változatossága jellemzi.

a) Milyen hangulati-poétikai, kommunikációs szerepe van a szövegrészletben a mondatzáró írásjelek gazdagságának? Válasza legalább hat elemet tartalmazzon!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6 pont	
--------	--

b) Mi a szerepe a monológban a három pontnak (...), illetve a gondolatjelnek (-)? Legalább két tényezőt említsen!

.....

.....

.....

2 pont	
--------	--

5. Állapítsa meg a monológ verselését!

a) Verselés:

b) Meghatározó versláb:

.....

2 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Egy mű értelmezése

Értelmezze Ady Endre *Krónikás ének 1918-ból* című költeményét! Elemzésének közép-pontjában az archaizálás szerepének formai-világképi vizsgálata álljon! Állításait a költemény verstani-ritmikai, stilisztikai-retorikai elemzésével bizonyítsa!

Ady Endre: *Krónikás ének 1918-ból*

Iszonyú dolgok mostan történülnek,
Népek népekkel egymás ellen gyűlnek,
Bűnösök és jók egyként keserülnek
S ember hitei kivált meggyöngyülnek.

Ember hajléki már rég nem épülnek,
Szivek, tűzhelyek, agyak de sérülnek,
Kik olvasandják ezt, majd elképülnek,
Ha ő szivükben hív érzések fülnek.

Jaj, hogy szép álmok így elszörnyülnek,
Jaj, hogy mindenek igába görnyülnek,
Jaj, hogy itt most már nem is lelkesülnek
S mégis idegen pokol lángján sülnek.

Itt most vér-folyók partból kitérülnek,
Itt most már minden leendők gyérülnek,
Itt régi átkok mélyesre mélyülnek:
Jaj, mik készülnek, jaj, mik is készülnek?

Hegedűs fickók többet hegedülnek,
Olcsó céciókon ezerek vegyülnek,
Rút zsvány-arcok ékesre derülnek
S ijedt szelidek szökve menekülnek.

Lámpás, szép fejek sután megszédülnek
Emberségesek igen megrémülnek,
Ifjak kik voltak, hoppra megvénülnek
S a Föld lakói dög-halmokba dülnek.

Bús kedvű anyák keservesen szülnek,
Labdázó fiúk halálba merülnek,
Ős, szép kemencék sorjukba elhülnek
S kedvelt szúzeink uccára kerülnek.

S szegény emberek mégsem csömörülnek,
Buták, fáradtak és néha örülnek,
Szegény emberek mindent kitörülnek
Emlékeikből, mert csak ölnek, ölnek.

Ady Endre
(1877–1919)
költő, újságíró

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Nyelvi, irodalmi, műveltségi feladatsor		40	
II. Szövegalkotási feladatok	egy mű értelmezése	25	
	érvelő szöveg	20	
	gyakorlati szövegfajta	15	
Levonások	helyesírási hibák	15	
	írás kép	3	
ÖSSZESEN:		100	

 javító tanár

		elért pontszám	programba beírt pontszám
I. Nyelvi, irodalmi, műveltségi feladatsor			
II. Szövegalkotási feladatok	egy mű értelmezése		
	érvelő szöveg		
	gyakorlati szövegfajta		
Levonások	helyesírási hibák		
	írás kép		

 javító tanár

 jegyző